

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. I. De Vita & Honestate Clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

DECRETALIAM GREGORII PAPÆ IX. LIBER III.

Icut Liber I. Decretalium Ecclesiasticos constituit Judices, & Liber II. adornat ipsa Judicia, Processumque Judicium, ita reliqui tres Libri suppeditant causas & materias, quæ in Ecclesiasticis Judiciis tractari solent, & quidem Liber III. causas Civiles, uti appellamus, non modò Clericis solis proprias, uti sunt Beneficia, verum etiam Laicis communes, uti sunt Contractus, Testamenta, Sacrorum & Sacramentorum usus: Liber IV. autem subministrat illas, quæ quidem ad forum Ecclesiasticum pertinent, solos verò Laicos respiciunt, nempe Matrimoniales; siquidem causarum Civiliam appellatione comprehenduntur etiam Spirituales & Ecclesiasticæ. Denique Liber V. causas Criminales tam Clericorum quam Laicorum persequitur, cum agat de Delictis & Pœnis.

Itaque in Libri III. quem DEO Auspice nunc elucidare aggredimur, initio & fine tractatur de Personis Clericorum, maxime Sæcularium, deinde eorum Officiis & Beneficiis, tum de variis contractibus, rebus, juribus, & oneribus eorumdem: postea de Clericis Regularibus, seu Religiosis, eorumque statu & locis: exinde de Sacrificio Missæ & Sacramentis, aliisque rebus Spiritualibus: denique de Ecclesiis & locis sacris. Unde apparet, quàm nobiles hic libri, quàm utiles, iciquæ necessarias materias complectatur, & quàm opere fallantur illi Jurium studiosi, qui animum ad Clericalem vel Religiosam vitam non adjecerunt, perpetuum rati, notitiam rerum, quæ in Libro III. traduntur, non ad se, sed solum ad Clericos tum Sæculares, tum Regulares pertinere; ut enim taceam, quòd in Examinibus etiam de his materiis respondere teneantur, tanquam parte Juris Canonici non minima, & quòd multi ex ipsis ad Officia in Ecclesiasticis Dicasteriis promovendi aliquando sint; omnibus certe perquam necessarium est ea nôsse, quæ ad contractus, ad jura personarum Ecclesiasticarum, ad Beneficia, ad jura Decimandi, & Præsentandi, ad ultimas voluntates, ad usum Sacramentorum & rerum Spiritualium, ad Ecclesias & loca pia, eorumque immunitates spectant; nisi identidem cum gravi honoris & conscientiarum suarum damno tum in-tum extra Judicium impingere velint.

TITULUS I. De Vita & Honestate Clericorum. SUMMARIUM.

1. Ingressus.
 2. Quia nominis & rei sint Clerici.
 3. In quo consistat eorū honestas interior & exterior.
- Lib. III. R. P. Pichler.

4. 5. 6. Quam & sub qua pœna teneantur gestare Habitum & Tonsuram.

7. 8. Non licet ipsis relaxare comam, vel sacrificare in Betheca.

9. Seqq. quanam alia specialiter prohibeantur Clericis.

Sciendum I. nomine Clerici intelligi personam debere & specialiter deputatam ad servitium DEI in Ecclesia Christi, can. 1. d. 21. Sic vocatur à Græca voce *Klivos*, quæ significat *sortem & hereditatem*: quæ utraque significatio convenit Clericis, quia in *sortem* Domini vocantur, vel de *sorte* Domini sunt; & quia Dominus specialiter ipsorum *hereditas* est & pars. Si deputantur ad cultum DEI & officia Divina obeunda per collationem alicujus Ordinis Ecclesiastici, vel etiam primæ Tonsuræ, sunt Clerici propriè dicti: si verò tantum per Professionem Religiosam, & certa vota, improprie & largè appellantur Clerici, atque sub hac ratione etiam Moniales, & Religiosi, non habentes ullum Ordinem, uti *Fratres Laici*, seu *Conversi*, veniunt nomine Clericorum, sed tantum in favorabilibus, non verò in odiosis. Sicut etiam in odiosis per Clericos non intelliguntur Episcopi, & alii in Ecclesiastica Dignitate constituti, imò neque Canonici, nisi aliud exprimitur in Rescripto, vel Constitutione, aut aliunde de opposito constet. Barb. l. 1. §. E. U. c. 39. a n. 6. defumitur ex c. 15. de R. l. in 6. ibi: *odia restringi, & favores convenit ampliari*. De Episcopis insuper & aliis Prælati Superioribus statutum est specialiter in c. 4. de Sent. Excomm. in 6. quòd nunquam censentur esse suspensi & interdicti per quamcunque constitutionem aut sententiam, nisi de ipsis expressa fiat mentio. Id quod tamen non videtur extendendum ad excommunicationem, si ea per Canonem generaliter feratur, ut notat *gl. ibid. v. suspensionis*. Pirhing ad tit. de Sent. Excomm. n. 196. post Innoc. Hostiens. Jo. Andr. & alios. Ex eo autem, quòd Clerici ad Sacraministeria, ad officia Divina, Sacramentorumque administrationem deputati specialiter sint, rectè inferitur, eos, maxime Sacerdotes, omni honore ac reverentia propter eminentem suam dignitatem prolequendos esse, tanquam Patres & Magistros reliqui populi, Divina potestate præditos, Deique vicarios. Habentque illi, quod metuant, qui hos Christos, velut pupilam ipsius DEI, injuriose tangunt, despiciunt, vilipendunt, vel etiam ignominia afficiunt Mundani homines, Machiavelli discipuli, Hæreticorum æmuli, & semi-Athei.

Sc. II. Vitam Clericorum omnium omni honestate conspicuam esse debere, tam interiori

Ggg

iori

riori quam exteriori: interior consistit in puritate conscientiae, recta intentione, & interno coelestium virtutum exercitio, juxta mandatum Prophetæ: *mundamini, qui fertis vasa Domini. Isa. 52.* Exterior tria potissimum requirit. 1. *abstinentiam* non modò à peccatis in actum externum prodeuntibus, à quibus etiam seculares abhorre debent, sed etiam à quibusdam negotiis aliis licitis, uti est adire convivania, hospitalia extra tempus itineris, ludere taxillis pro lucro, mimis & histrionibus intendere, gestare arma, obire munus carnificis, lanionis, tabernarii &c. Item ab omni specie incontinentiae, & avaritiae. 2. *integritatem vitæ*, quæ maximè elucere debet in studio castitatis, si sint in Majoribus Ordinibus, summæque cautela in agendo cum altero sexu, in sobrietate, mansuetudine, & sedula sacri Officii administratione. 3. *decentiam habitus* & vestitus Clericalis juxta SS. Canonum & Episcoporum ordinationes, locorumque & piorum Clericorum consuetudines: unde vestiantur togâ nigri coloris & justæ longitudinis juxta morem receptum suæ dioceseos, in qua nihil vanum, curiosum, aut nimis pretiosum appareat, nihil pariter sordidum, lacerum, nimisque abjectum, indumenta item sint clausa. c. 15. b. t. gestent præterea tonsuram in vertice, seu coronam, abralis per modum circuli capillis, ut hodie fit, & quidem Sacerdotes ita magnam, ut hostiam majorem suâ amplitudine plus minus adæquet, reliqui sensim minorem. Videantur Synodalia Augustana p. 3. c. 1. Tonsura hæc significat partim depositionem rerum temporalium, partim Ecclesiæ Catholicæ, cuius sunt Ministri, regnum, partim spineam Christi coronam. Atque de hac externa Clericalis vitæ honestate Concilium Trid. s. 22. c. 1. de Ref. sic statuit: *quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam morèsque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil, nisi grave, moderatum, ac Religione plenum præ se ferant: levitia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Rationem præmiserit Sacra Synodus hanc: cum à rebus Seculi in altiore sublati locum conspiciantur; in eos tanquam speculum reliqui oculos conspiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur.* Superest, ut de habitu & tonsura, item de quibusdam actionibus, quas Sacri Canones specialiter reprehendunt puniuntque in Clericis, maximè in hoc Titulo, pauca adhuc differamus.

4 Dico 1. Clerici in Majoribus constituti, imò & Minoristæ habentes Beneficium Ecclesiasticum, regulariter tenentur in publico gestare habitum & tonsuram sub gravibus pœnis. Ita præcipitur c. 15. § Clem. 2. b. t. in Trid. s. 14. c. 6. de Ref. Constit. Cum Sacrosanctum, & Constit. Pastoralis Sixti V. ordine 92. & 93. ejusdem Pontificis. Dixi 1. Clerici in Majoribus, nempe Subdiaconatus, Diaconatus, vel Presbyteratus Ordinibus. Taceo Religiosos, ex speciali regula ad certum habitum obligatos. 2. Minoristæ habentes Beneficium; cæteri enim non obligantur ad habitum & tonsuram; sicut nec

obligantur, qui tantum habent Pensionem, qui quidem jam obtinuerunt Beneficium, & Canoniatum, in eo tamen necdum investiti sunt, nec resident, vel fructus non percipiunt. istos enim in Germania excusat consuetudo, quæ declarat, constitutionem Cum Sacrosanctum cit. ubi etiam Pensionarii, & jus ad Beneficium præcisè habentes obligantur, apud nos vel nunquam esse receptam, vel rursus abrogatam. 3. Tenentur, nimirum ex præcepto Ecclesiastico, & quidem per se sub gravi peccato, ut patet ex pœnis in non gestantes statutis. 4. Regulariter, nisi nimirum iusta illorum excuset, ut si quis ob pauperatatem, vel aliaque gravi periculo, v. g. transiens per loca hæreticorum aut infidelium, deferre habitum cum tonsura non possit, aut si deferens habitum nequeat securè animarum salutem promovere. 5. In publico; nam domi suæ & in ecclesio si dimittant habitum Clericalem, non currunt pœnas. 6. Gestare habitum & tonsuram; unde qui habitum quidem deferret, non tamen tonsuram, pœnis ordinariis non subiacet, quamvis arbitrariè puniri possit à Jure Ecclesiastico. Gl. in Clem. cit. v. § Tonsuram. 7. Sub gravibus pœnis, scilicet suspensionis à exercitio Ordinum, ab Officio, & Beneficio, item, si semel moniti denuo in hoc deliquerint, privationis Officiorum, & Beneficiorum: quæ tamen pœnæ ante sententiam non incuruntur, nec infligi possunt, si quis tantum semel in publico comparuit sine habitu Clericali, sed est necessaria perseverantia talis, ut publicè communiter habeatur pro laico. Barboz. c. 4. n. 32. cum aliis. Delatio enim habitus non physica, sed moraliter intelligenda est. Fata textus in l. 48. ff. de R. J. ubi uxor, in breviter versa, divertisse non videtur.

Quæres, an Clerici, non gestantes habitum, amittant privilegia Clericalia Fori & Canonici Privilegium Fori est, vi cuius eximuntur à foro & jurisdictione secularium iudicum: privilegium Canonis verò, vi cuius percuti & injuriæ tractari nequeunt citra excommunicationem. R. 1. In Majoribus constituti, uti & Minoristæ habentes beneficium, neutro privilegio excidunt ipso facto; quia hæc pœna nulli est expressa in Jure; imò Trid. s. 23. c. 6. de Ref. illos Clericos, primâ Tonsurâ aut Minoribus tantum initiatos, fori privilegio vult gaudere, qui beneficium habent, nec requirit institutionem habitus, sicuti tamen requirit ibidem in aliis, qui beneficium non habent. R. 2. Privilegium Canonis non amittunt, etiam Minoristæ non gaudentes beneficio, seclusa consuetudine Juris contraria. Ita Aloyz. Ricc. p. 1. Resolut. 541. n. 5. & Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. n. 7. uterque allegans declarationem Cardinalium, Nav. Molin. Fagn. Garz. Wiestner &c. contr. Suarez. Laym. Coninda Engel &c. Ratio, quia constat, hoc privilegium omnibus Clericis indistinctè esse concessam in can. si quis suadente caus. 17. q. 4. non autem constat, eidem canonis fuisse à Jure derogatum alibi. R. 3. Minoristæ non gestantes habitum, & beneficio carentes, ipso facto privantur

cur privilegio fori. Ita clarè decidit Trid. loc. cit. notant tamen DD. communiter cum Card. de Luca in *annot. ad Conc. Trid. discursu 24. n. 35.* quòd Clericus, qui propter dimissionem habitum excidit privilegio fori, istud recuperet, si habitum reassumat. Desumitur id etiam ex *Clem. 1. b. t. ubi Clerici dicuntur amittere privilegium propter habitus dimissionem, quamdiu præmissis insisterint*: ergo, si desistant, & habitum reassumant, rursus recuperant privilegium, ita ut ad Judicem Laicum trahi nequeant, modò reassumant habitum, antequam ab illo fuerint præventi.

Oppones 1. Trid. non gestantes habitum privatur privilegio fori: ergo etiam privilegio Canonis; quia illud, utpote Jure Divino competens, difficultus amittitur, quam istud, utpote Jure Ecclesiastico introductum. 2. Nemo sibi sibi scrupulum in nostris partibus de incuria excommunicatione, si fortè percutiat Clericum Minoritam, qui habitum non desert: ergo tales habitum non gestantes non gaudent privilegio Canonis. *Ad 1. N. Conf.* quia à divinis non fit illatio, præsertim si veriemur in materia odiosa; sed privilegia Canonis & Fori sunt valde diversa, & agitur de correctione juris, quæ est odiosa, nec debet extendi ad aliud, quod non exprimitur in Jure correctorio. Accedit, quòd sit dispar ratio in utroque privilegio: nam per injuriosam Clericorum percellionem major Clericali statui irrogatur irreverentia, quam si conveniantur coram Judice Sæculari; & per privilegium Canonis nemini præjudicatur, præjudicatur autem potestati Judicis Sæcularium per privilegium fori. Adde, quòd etiam privilegium Canonis videatur multis æquè, ac privilegium fori, Jure Divino simul & Ecclesiastico introductum. Ad 2. Id fortè inde provenit, quòd consuetudine tales in nostris partibus privilegium Canonis amiserint.

Dico 2. Clericus in Majoribus existens, vel Minorita habens beneficium, si relaxet comam, excommunicari, si eandem, vel barbam nutiat, à suo Archidiacono Superiore etiam invitatus tonderi jubetur. *c. 4. §. 7. b. t.* Clericus autem utens publicè veste virgata vel partita, nisi rationabilis eum causa excuset, ipso Jure suspenditur à perceptione fructuum Beneficialium; si verò beneficium non habeat, inhabilis ad obtinenda beneficia redditur. *Clem. 2. eod.* Præterea in *c. 15. eod.* prohibetur Clericis usus fræni, sellæ, pectoralis, calcarium deauratorum &c. item annuli, nisi ipsi competat ex officio dignitatis. Verùm ista multa nostris temporibus mitigavit consuetudo: & aliunde non ampliùs videtur locum habere posse prohibitio relaxandi comam; quia olim longe aliter attondebantur Clerici quam nunc; antiquitus enim totum caput radebatur, ita ut patentibus auribus sola capillorum corona remaneret, eum in modum, quo nunc Monachi, & Religiosi, Franciscani & Dominicani, sua capita radere consueverunt. *Barb. c. 40. n. 7.* Illud hodie meritò reprehenditur, si comam mulierum instar vanè crispent, pulvere cyprio

aspergant &c. Porro per vestem virgatam vel partitam intelligitur vestis diversos habens colores vel intextos cum ipso panno, vel artificiosè superinductos.

Quæres, quid sentiendum de coma fictitia, seu berucca, qua nonnulli Clerici utuntur? *R.* Si utantur ex rationabili causa, v. g. ob debilitatem capitis, nolim improbare propter frequentem praxim passim toleratam: secus, si utantur ex vanitate & inani ostentatione. Celebrare autem tremendum Missæ Sacrificium cum berucca licitum non est; quia Altari assistere velato capite, uti tales planè faciunt, sub excommunicatione ferendæ sententiæ prohibetur *can. 57. d. 1. de consecr.* Et primùm nuper anno 1692. Innoc. XII. contra hunc abusum voluit ab Episcopis congrua adhiberi remedia; cui mandato obsequens Serenissimus tum Episcopus Frisingensis Josephus Clemens præcepit in virtute S. obedientiæ, ut nullus deinceps præsumat Missam legere cum coma fictitia, nisi dispensationem & licentiam habuerit ab ipso Pontifice.

Dico III. Clericus aleator, & ebriosus, suspendi vel etiam excommunicari jubetur, vel adhuc graviùs arbitrio Episcopi puniri. *can. 1. d. 35. c. 15. b. t. Trid. s. 22. c. 1. de Ref.* Ut autem istis pœnis sit obnoxius, non sufficit, si rarò, vel ex mera recreatione, aut charitate, & absque scandalo aleis ludat, quia tunc non peccat saltem mortaliter; item si rarò ad crapulam vel ebrietatem usque bibat, & sine scandalo, nec hospitia frequenter læpet. Sed requiritur, ut aleis, vel alio lusu, in quo mera fortuna, & nulla ars vel industria intèrvenit, se occupet frequenter, diu, publicè, & cum scandalo aliorum, quia *can. 1. cit. dicit, qui alex, atque ebrietati deservunt.*

Dico IV. Clericus publicè & personaliter exercens officium mimi, jocularioris, aut histronis, item carnificis, lanionis, vel tabernarii, si ter ab Episcopo monitus non desistat, vel ad idem revertatur, ac insuper incedat ut laicus, ipso Jure amittit privilegium utrumque, Fori & Canonis. *c. un. in 6. §. Clem. 1. b. t.* Opus tamen est sententiâ declaratoriâ criminis & incorrigibilitatis. per *c. 19. de heret. in 6.* Imò prohibitum est Clericis etiam mimis & histronibus intendere, seu interesse, & auscultare, aut larvis se tegere. *c. 12. §. 15. b. t.*

Dico V. Clericus arma militaria deferens, absque justa causa, v. g. defensionis, excommunicandus, Religiosus verò, tenens arma intra Monasterii septa sine licentia Superioris, ipso facto est excommunicatus. *c. 2. b. t. Clem. 1. §. quia verò. de stat. Monach.*

Dico VI. Ut Clerici remotiores sint ab omni specie avaritiæ, quam tollere jubentur *c. 10. b. t.* debent abstinere à negotiationibus, de quibus agemus *tit. ult. Ne Clerici vel Monachi &c. à factione testamenti*, de qua ad *tit. 26. de Testamentis*, à cambio, confectione aurichymici &c. item ab acceptione munerum, si sint Judices, de quo egimus ad *tit. 32. de officio Judicis n. 10. seq. in lib. 1.* Vicissim autem jubentur beneficia piè erogare, de qua obligatione ad *tit. 25.*

de Peculio Clericorum: item, si Beneficiati sunt, exercere hospitalitatem. d. 42. pr. Ut verò magis caveant speciem omnis incontinentiæ, prohibetur Clericis cohabitatio cum mulieribus. Quaresit

TITULUS II.

De Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

SUMMARIUM.

1. Fornicatio & Concubinatus peculiariter decenter Clericos.
2. Cohabitatio, & conversatio cum mulieribus suspectis.
3. Quomodo puniendus Clericus fornicator;
4. Et concubinaris: vel concubina.

Sciendum, vitæ & honestati Clericorum vix aliunde turpiorem inuri notam, quam ex nimia familiaritate & cohabitatione cum mulieribus impudicis, vel saltem de impudicitia suspectis; hinc enim vel lapsus carnalis, quo nihil turpius in Clerico, vel saltem lapsus suspicio facile oritur, & quod coniequitur, ingens vilipensio atque contemptus, sicut vice versa maxime venerabiles reddit Clericos continentie professio & studium, omnem impuritatis suspicionem sedulo declinans. Præcipue autem abominabilis redditur Clericus per notoriam fornicationem, vel, quod peius adhuc est, per concubinatum. Dicitur autem Clericus concubinaris, qui concubinam domi suæ, vel alibi, detinet pro carnali commercio consuetudinario: per quam ultimam vocem concubinatus differt à fornicatione, utpote quæ committitur etiam unico actu concubitûs illiciti; si autem sæpe repetatur (saltem bis juxta Pirh. h. n. 13.) & ex aliqua consuetudine fiat, concubinatus appellatur. Porro concubina sumitur hic pro muliere soluta & corrupta, quam quis domi suæ vel alibi detinet pro carnali commercio consuetudinario. Licet enim de Jure Civili ad effectum concubinatus videatur requiri, ut talis femina retineatur in domo viri, de Jure tamen Canonico sufficit ad delictum concubinatus, etiam si extra domum retineatur Clericus hujusmodi faminam. Farinac. prax. Crim. p. 5. q. 138. n. 12. & patet ex Trid. S. 25. c. 14. de ref. ibi: in domo, vel extra, detineant. In alio sensu, sed huc non perinente, in Jure Canonico can. 3. & 4. d. 34. sumitur concubina, scilicet pro uxore quidem legitima, sed non solenniter ducta & sine instrumentis legalibus, ac sine privilegiis ordinariis uxorum. Hic præcisè inquirendum, cum quibus feminis commorari prohibitum sit Clericis, & quæ poenæ sint statutæ in illicitè conversantes cum feminis, maxime in concubinariis.

Dico 1. Jure Ecclesiastico prohibitum est Clericis cohabitare cum feminis suspectis, imò etiam cum talibus conversari extra domum propriam, & ubivis locorum. Can. 16. d. 32. Can. 20. 27. 31. 32. d. 81. c. 1. & 9. h. t. Dixi 1. Jure Ecclesiastico, quod obligat, licet Clerico ex tali cohabitatione per accidens fortè non im-

mineat periculum castitatis? si autem imineat, Jure quoque Divino & Naturali cohabitare, & conversari cum feminis, etiam cum non suspectis, prohibetur. 2. Clericis nempe ob Sacrum Ordinem ad continentiam adstringuntur, vel ratione Beneficij Ecclesiæ defervunt. Id quod de Episcopis, & Religiosis, ob perfectiorem eorum statum à fortiori procedit. 3. Cum feminis suspectis, quæ sunt juvenes, cultæ, procaces, malæ famæ Inter suspectas autem non reputantur per 1. 1. Conlangvineæ in primo & secundo gradu, ut mater, soror, avia: filia fratris aut sororis amita, & matertera (imò & harum famæ, nisi aliunde reddantur suspectæ, vel sint periculose.) quia in his naturale sedus, ut loquitur c. 9. cit. nihil permittit gravi criminis suspitioni. Affines in primo gradu, ut noverca, mater uxoris fratris. 3. Quæ sunt proveciores ætatis, 40. nempe annorum, & honestæ famæ, ceteræ extraneæ sunt: quò etiam referri possunt junioræ, saltem attentæ consuetudinis, quæ sunt necessariæ ad economiam, & ancillarum defervunt Clericis in curando pectore &c. Has igitur feminas non suspectas etiam domi suæ detinerè licitum est Clericis, si per accidens indè periculum ipsis, vel scandalum aliis oriatur: sed neque cum istis solis Clericus solus, & in locis occultis conversari debet, ac vitare omnem familiaritatem nimiam, ut excludatur omnis nefanda suspicio. Oppones. In Auth. Episcopo c. de Episc. & Cler. nam omnino habere secum mulierem permittitur Episcopo: ergo nec matrem, nec sororem, nec amitam &c. hæc dispositio, utpote Imperatoris & Laici, atque versans circa personas Ecclesiasticas, non stringit Episcopos, cum Jure Ecclesiastico de ipsis nihil specialiter periatum statutum à reliquis Clericis.

Dico 2. Clericus in Sacris Ordinibus constitutus propter fornicationem simplicem notoriam arbitrio Judicis pro qualitate personæ & circumstantiarum puniendus est, hac vel illa poena in Jure expressa. Gloss. in Can. 5. d. 24. de decem annis. Abb. in c. 4. de judic. n. 36. Farinac. & Jul. Clar. attestans de communi, id delinquentes ex c. 13. de vita & honestate, & ex hac ratione, quòd, quando Jura non eandem ubique poenam statuunt, relinquere videantur Judicis arbitrio, ut pro qualitate personæ, gravitate scandali, consuetudine loci, poenam injungant, sed Jura in Clericos fornicantes non unam eandemque poenam, sed variam statuunt, nam in Can. 5. cit. jubetur agere fornicans penitentiam 10. annis, in Can. 15. d. 81. prohibetur ad ingressu Ecclesiæ, in c. 4. & 6. h. t. si post monitionem non emendetur, suspenditur à beneficio, & quia fornicando committit Sacrilégium, et hoc capite potest puniri carcere, vel exilio, per Can. 13. causi 17. q. 4. Non tamen facile puniendus est depositione, vel privatione beneficii, ut cum Abb. lo. cit. & n. seq. mōnent DD. non obstante, quòd in Can. 12. d. cit. & in Can. Appollorum 24. Presbyter, aut Diaconus in fornicatione deprehensus, jubeatur deponi: quòd fortè in casu valde magni scandali locum habere possit.